

sebe. Zadnja leta mu je uničilo žganje, pravijo. Njegova hči se prihaja domov. Videti je, saj so komaj posajena drevesca omrežena. V gredicah bodejo ven tulipani. Štirna je videti živa, plastično vedro čaka v bližini. Hiša je tiha. Na svojem grebenčku izpod Jelenka si je zalovila svoj kovk in sedla nanj. Vodo ima, razgleda čez mero. Njivice so privezane pod hišo. Ves svet se pelje k Idrjici.

Na ometu je videti, da so staro hišo pri prenavljanju pokvarili, prenavljali pa so zadnjič verjetno še pred drugo vojno. Prej je bila streha brez klofute, potisnjena je bila nekaj nižje, razmerja so tedaj še pela eno pesem. Čelo je gotovo imelo lesen opaz, okna so bila urezana po starem redu: spodaj tri, v zatrepu dvojje večjih in dvojje manjših.

Izza hiše se steza spusti po ravnem, celo rahlo navzdol se zvije. Ob poti slutim zaraščene ali komaj še odstrte senožeti. V njihovih strminah skrito trpljenje še seže do zavesti. Bližnja grapa je glasna. V visokem gozdu jo prečkam: Anžonovo grapo. **Pavličev Jože** mi je povedal, da je njen izvir hudo privlačen, do njega je mogoče priti po slabi poti izpred **Blekarja**.

Grapa je precej vodnata, čez skale in stare snegove dere z njo vred množica glasov. Temno je. Nad stezo se je vodi v oviro postavil nekajmetrski sopot, opreden z belimi prameni mokre prasile je kar imeniten.

Med razmišljanjem, kam so nekoč vodile vse steze, ki mi trenutno burijo zavest, stojim sredi ruševin Blekarjeve domačije (Masore 6). Ves greben in kovk sta hudo zaraščena. Poleti iz doline pa celo z drugega brega Idrjice ni kaj videti. Zeleno carstvo je Blekarja že požrlo.

Stanovanjsko poslopje je bilo s hlevom združeno v podolgovato stavbo. Najprej se je zrušil lesen hlev, potem še hiša. Komaj je še videti, da se je iz veže šlo v kuhinjo in da je krušna peč grela hišo in kamro hkrati. Pritlična stavba je imela na čelu le dve okni. Na kratkem grebenčku za hišo se je tiščal še nenavaden kozolec s postranivo streho na štirih zidanih stebrih. Zadnja leta je vse to utonilo v samosevcih. Šele ko se prelinem v visok gozd, je steza spet dobra in tudi za silo uhojena.

Za hišo gre steza skozi manjši smrekov gozd, vsepovsod so vrtovi razcvetelih telohov. V bližnji grapi prečkam dolg, več metrov debel plaz. V tej osoji bo gnil tja do poletja.

A grapa je suha. Steza se postavi pokonci na edini greben brez hiše. Gozd je slab, telohi, telohi. Proti naslednji grapi se pot rahlo spusti, gozd je spet star in visok. Vzdušje grape se belijo snegovi. Vode je le malo. Prehod je zložen in enostaven.

Od tod je do **Ježa** prav blizu. Zadnji prebivalci so bili **Bajbanovi** iz Cerknega. Masornikarji raje slišijo, če rečeš hiši pri Ježu, češ, da, to je star masornikarski rod! Kovk na hrbitšču izpod Jelenka je pri Ježu za spoznanje večji, recimo tako: Če sedeš sredi travnička v travo, se ti za hip zazdi ravnina kar velika. Ko vstaneš, te seveda vsa volja mine. Sadno drevje ima okrog hiše še svoj prostor, samosevci so še mladi. Za hišo pelje strma steza na Jelenk. Le kdo še gre po njej! Kdo jo je zadnji preizkusil?

Hiša je prazna od 1963. leta (Masore 7). Odrpta je in močno preprihana. Podstrešje, ki je na debelo nastlano s starimi škrapeti, se sesiplje vase. V pritličju so prostori lepo prehodni in pregledni. Miza in krušna peč kar vztrajata. Hlev je že dolgo podrt.

Tudi Ježu so svoj čas na glavo poveznili klofutasto klofeto rdeče barve. Včasih je bila streha slamnata, verjetno je bila daljša in bolj strma. Razpored oken se menda ni spremenil. Prav obsežna hiša za tako majhen kraj, na kratko pomislim. Kakšnega odprtega sveta izpred bajte ni videti, a je verjetno bil. Kako naj bi sicer zapolnili še kar prostoren hlev! Moški so verjetno peharili v idrijskem rudniku. Vsakodnevne poti do Idrjice in nazaj me je pošteno groza.

Vreme se je nekoliko razkadilo. Zoprna megla se je dvignila pod Jelenk, hiše je spustila iz objema. Navzdol po dolini Idrjice se je posvetilo skozi sončna okna, na drugem bregu so zablesteli v jarki svetlobi zdaj Lazec, zdaj Plužnje, zdaj Otalež. Če bi imel čas, bi kar zijal v ta sončev ples tam čez. Spodaj in zgoraj je še naprej čemerno (čmurno, bi rekli v Idrjici). Po dolini se drug za drugim vozijo pritaženi glasovi, čez Kamnik in Bevkov vrh se sliki strnjena oblačnost, le tu in tam rožnato našpikana. V roke pa zebe.

Vem, tja proti **Matičku** (Masore 8) in **Robarju** (Masore 9) gre odpočito precej po ravnem. Od hiše do hiše so speljane prav sprehajalne poti.

Matiček je ves podrt. Na razvalinah se da razbrati, kateri del stavbe je bil starejši. Zadnji se je udrl hlevček s šupo, pravzaprav šupico. Kamen bo še pripovedoval nekaj let. Pes na debeli verigi je že davno gagnil, šla sta tudi zgovorna mamca in njen nespametni sin. Kdaj je že bilo to!

Bila je drobna trlica v večnih škornjih in v prepasanem dežnem plašču. Neke pomladi sem jo dobil še vso revno in nataknjeno: »Ta moj sin!« je jamrala. »Lepo na ravnem sva živela, saj veš, v bajti pri **Gorenjcu**; a ni ta moj trapon šel kupit to masorsko revščino. In zdaj se leto za letom dajeva v tej strmini. A je kaj čudnega, če me je pozimi na poti spodneslo in me odložilo vso po-

Proti Jelenci poglej

VINKO HROVATIČ

*Proti Jelenci poglej in povej,
vlačijo se še meglice
iznad smrekovih vej?
So še tam ptice,
kot sem jih gledal poprej?
Kaj pa cvetlice,
ob poti še rastejo tej?
Čisti potoček se zliva v brzice,
v potok se zliva in teče naprej?
Še boš, rod, čutil krivice,
ki jih zdaj delaš naravi brez mej!*